

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9077

Tarhi : 18.11.2024

19393

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 18.11.2024.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Hareket özgürlüğünü kısıtlama alanı olan hapishanelerin erişilebilir olmayan koşulları, engelli mahpusların ceza içinde ceza çekmeleri sonucunu doğurmaktadır. Erişilebilir olmayan banyo, tuvalet ve havalandırmalar ile ekonomik olarak ulaşılabılır olmayan hijyen malzemeleri, engelli mahpusların bedenlerine ve özel ihtiyaçlarına uygun giyim ihtiyaçlarını karşılayamaması, erişilebilir olmayan ring araçlarıyla başka cezaevlerine sevklerinin yapılması, yine bu ring araçlarıyla hastanelere götürülmeleri gibi birçok alanda engel ve hak ihlalleri ile karşılaşmaktadırlar.

Türkiye hapishanelerinde yüzlerce engelli mahpus bulunmaktadır. Bunlardan biri de Kayseri Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan ve sağ eli ile sağ ayağı olmayan yüzde 90 engelli bulunan Şaban Kaygusuz'dur.

05.12.2023 tarihinde mahpusun yaşadığı hak ihlalleri ve cezaevinin engelli mahpuslara uygun olmayan koşulları tarafımda verilen soru önergesi ile bakanlığınızın dikkatine sunulmuştur. Ancak sorularıma tam olarak cevap alamadığım gibi aradan geçen süreye rağmen mahpus için uygun koşulların yaratılmamış ve mahpusun sevk için yaptığı tüm başvurular da ret edilmiştir.

Mahpusun uzak ile sürgün edilmesi nedeni ile aylarca ziyaret edemediklerini belirten mahpusun annesi, 5 Kasım 2024'te mahpusun görüşüne gittiğini tarafıma aktarmıştır. Yapılan görüşmede mahpusun, yakın bir zamanda iki koğuşun birleştirildiğini, eski koğuşta merdivenlerin çok dik olmadığı için sürünerek merdivenleri çıkıp inemediğini ancak şimdiki bulunduğu koğuşta merdivenlerin çok dik olduğunu ve birinin yardımı olmadan çıkıp inemediğini kendisine aktardığını ifade etmiştir. Ayrıca mahpus, arkadaşlarını her defasında rahatsız etmek istemediğini, özellikle gece tuvalet ihtiyacı için çok sorun yaşadığını, birkaç kez akşamları

merdivenleri inmeye çalışırken düştüğünü ve yaralandığını, bu durumu idare ile de görüştüğünü ancak bir çözüm üret(e)mediklerini de aktarmıştır.

Hem ailenin ikamet ettiği hem de fiziki koşullarının daha iyi olduğunu düşündüğü Antep Cezaevine nakli için dilekçe veren mahpusun bu talebinin cezaevi idaresi tarafından gerekçesiz bir şekilde ret edildiği de tarafıma aktarılan bilgiler arasındadır.

Kişisel birçok ihtiyacını tek başına giderememenin verdiği duygusal ve psikolojik sorunla başa çıkmaya çalışan mahpus, kendi bakımını arkadaşlarına yaptırmak zorunda bırakıldığından arkadaşlarına daha fazla yük olmamak adına hücre de tek başına kalmaya başlamıştır.

Sağ eli ile sağ ayağı olmayan yüzde 90 engelli mahpus, uygun koşulların yaratılmaması nedeni ile tek başına bir hücrede yaşamaya mahkûm edilmiştir. Engelli bir kimsenin kendi imkânlarıyla yer değiştiremeyeceği bir cezaevinde tutulması dahi İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin 3. maddesi anlamında "aşağılayıcı bir muamele" teşkil ettiği AHİM kararları ile sabittir. (Engelli bir mahkûm için bkz. Vincent/Fransa, No. 6253/03, 24 Ekim 2006)

Bu bağlamda;

- 1- Sağ eli ile sağ ayağı olmayan ve yüzde 90 engelli bulunan Şaban Kaygusuz'un sevk talebi neden ret edilmektedir?
- 2- Şaban Kaygusuz'un fiziki koşulları nedeniyle daha uygun bulunduğu ve ailenin mahpusu ziyaret etmesini de kolaylaştıracak olan Antep Cezaevi'ne sevk talebinin kabulü için bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunacak mı?
- 3- Şaban Kaygusuz tutulduğu cezaevinde kaç kez düşme nedeni ile yaralanmış ve revire kaldırılmıştır?
- 4- Mahpusun halihazırda tek başına bir hücrede tutulduğu doğru mudur?
- 5- Cezaevlerinde günlük ihtiyaçlarını idame ettiremeyen mahpuslara ihtiyaçlarını karşılamaları için özel personel görevlendirilmekte midir? Böyle bir görevlendirme yoksa bu mahpuslar günlük ihtiyaçlarını nasıl karşılamaktadır?
- 6- Cezaevinin engellilere uygun olmayan fiziki koşullarının düzenlenmesine yönelik bir çalışmanız var mı?

- *7- Cezaevlerinde bulunan engelli mahpuslara yönelik hangi psikolojik destekler sunulmaktadır? Engelli mahpuslara yönelik psikolojik desteğe ilişkin bir çalışma planınız var mı?